HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

זה בורר לו אחד. מסמע זה בורר לו ב"ד אחד שהן ג' וזה אחד שהן ג' וזה אחד שהיו ט' הרי שמה ושניהם בוררין להם עוד אחד הרי ט' והיינו דקתני מתחה מאי זה בורר כו' הא בתלתא סגי: **גמ' הכי קאמר כשזה בורר לו ב"ד אחד וזה בורר לו ב"ד אחד.** וכל אחד פוסל אותו ב"ד שבירר מבינהו ואינו רוצה לדון לפניו: **שניהן בוררין להם אחד.** כלומר אין יכולין לכוף זה את זה שלא בוררין ב"ד שיתרצו זו שניהם: **ואפי' לזה מלי מעכב.** בתמיה: **והאמר ר"ח.** לקמן בסוף פירקין (דף נ"ו:): **לא שנו.** אחד אומר נידון כאן ואחד אומר לך לבית הוועד כופין אותו והולך לבית הוועד: **[אלא דקאמר מלזה לך לבית הוועד].** דעבד לזה לאיש מלזה: **כדאמר ר' יוחנן.** לקמן בשמעתין: **בערכאות שבכורית.** שלא היו בקיאין בדין תורה הלכך אפי' לזה מלי מעכב: **בי דינא דרב הונא ורב חסדא.** דתרוייהו בחד מקום: **ועוד מאי זה בורר.** דמשמע דהכי דינא: **יאפי' הכי אמאי.** דלייתי בעלי דינין דסבר האייב הרי אני בעצמי בירורי אחד ואם היה יכול להפך בזכותי היה מהפך והדיינין בעצמן נוחה דעתן להפך בזכות שניהן אפי' שמניהם בירורו: **אלא נוחים עמהן.** שמא יחתמו עמהם על אחד פסול ומבטל עדות כולם ומצלו הלו בושים: **ורבנן היכי דרכ יהודה.** הלכך דעת הדיינין בעינן שיבררו אי יש עמהם אחד הגון(ב): **ואין נכנסין לסעודה זו.** שגזרו הוא לתלמידי חכמים ליש אחד שלא עם אחרך בסעודה: (ג) **זה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של זה.** יכול לומר לו לא אדון לפניו: **הכי קאמר אחד אחד אם היו כשרין.** שמיהם קרובין ולא פסולין אף ע"פ שהן יושבי קרנות נעשו כמומחין: **עד שיקבל עליו בפני ב"ד מומחה.** שלמא במומחין מודה ר"מ: **והא עדיף כמומחין דמו.** אם אינם קרובים או פסולים: **דקבלו עליו (ג) בשרי.** בתחלת דבריהם קבלוהו עליהם בשנים: **נאמן עלי וכו'.** בדיינין קמיירי מדקתני ג' רועי בקר: ומאי

דיני ממונות בשלשה (ו)זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד ושניהן בוררין להן עוד אחד דברי ר"מ וחכמים אומרים (א)שני דיינין בוררין להן עוד אחד זה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של זה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים (ב)אימתי בזמן שמביא עליהן ראיה שהן קרובין או פסולין אבל אם היו כשרין או מומחין מפי בית דין אינו יכול לפוסלן זה פוסל עדיו של זה וזה פוסל עדיו של זה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים (ג)אימתי בזמן שמביא עליהן ראיה שהן קרובין או פסולין אבל אם היו כשרין אינו יכול לפוסלן: **גמ'** מאי זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד בתלתא סגי הכי קאמר כשזה בורר לו ב"ד אחד וזה בורר לו ב"ד אחד שניהן בוררין להן עוד אחד ואפילו לזה מצי מעכב (ד)והאמר ר' אלעזר לא שנו אלא מלזה אבל לזה כופין אותו ודן בעירו כדאמר רבי יוחנן בערכאות שבסוריא שנו הכא נמי בערכאות שבסוריא שנו אבל מומחין לא רב פפא אמר אפילו תימא מומחין כגון בי דינא דרב הונא ודרב חסדא דקאמר ליה מי קא מטרחנא לך תנן וחכ"א שני דיינין בוררין להן עוד אחד ואי ס"ד כדקאמרינן ב"ד בית דין בתר דפסלי להו אזלו וברורו להו בי דינא אחריני ועוד מאי זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד אלא ה"ק (ה) (ג)כשזה בורר לו דיין אחד וזה בורר לו דיין אחד שניהן בוררין להן עוד אחד מאי שנא דעבדי הכי אמרי במערבא משמיה דר' זירא (ה)מתוך שזה בורר לו דיין אחד וזה בורר לו דיין אחד ושניהן בוררין להן עוד אחד יצא הדין לאמיתו: וחכמים אומרים כו': נימא בדרב יהודה אמר רב קמיפלגי דאמר רב יהודה אמר רב אין העדים חותמין על השטר אלא א"כ יודעין מי חותם עמהן רבי מאיר ליה דרב יהודה אמר רב ורבנן אית להו דרב יהודה אמר רב לא דכולי עלמא אית להו דרב יהודה אמר רב ודעת הדיינין כ"ע לא פליגי דבעינן כי פליגי דעת בעלי דינין ר"מ סבר דעת בעלי בעינן ורבנן סברי דעת הדיינין בעינן דעת בעלי דינין (ו)לא בעינן גופא אמר רב יהודה אמר רב (ז)אין העדים חותמין על השטר כו' תניא נמי הכי (ח)כך היו נקיי הדעת שבירושלים עושין לא היו חותמין על השטר אלא א"כ יודעין מי חותם עמהן ולא היו יושבין בדין אלא א"כ יודעין מי יושב עמהן ולא היו נכנסין בסעודה אלא אם כן יודעין מי מיסב עמהן: זה פוסל דיינו כו': כל כמיניה דפסיל דייני א"ר יוחנן בערכאות שבסוריא שנו אבל מומחים לא הא מדקתני סיפא וחכ"א אימתי בזמן שמביא ראיה שהן קרובין או פסולין אבל אם היו כשרין או מומחין מפי ב"ד אינו יכול לפוסלן מכלל דר' מאיר מומחין נמי קאמר ה"ק אבל אם היו כשרין נעשו כמומחין מפי ב"ד ואינו יכול לפוסלן ת"ש אמרו לו לר"מ לא כל הימנו שפוסל דיין שמומחה לרבים אימא לא כל הימנו שפוסל דיין שהמחוהו רבים עליהם תניא נמי הכי לעולם פוסל והולך עד שיקבל (ט)עליו ב"ד שמומחה לרבים דברי ר"מ והא עדים כמומחין דמי ואמר ר"מ זה פוסל עדיו של זה וזה פוסל עדיו של זה הא איתמר עלה (י)אמר ריש לקיש פה קדוש יאמר דבר זה תני עדו עדו למאי אילימא לממון (יא)רחמנא פסליה אי לשבועה (יב)הימוני מהימן כבי תרי לעולם לממון (יג)לא צריכא דקבליה עליה כבי תרי מאי מעמא דר"מ דמצי הדר ביה תנינא אמר לו נאמן עלי אבא (יד)נאמן עלי אביך נאמנין עלי ג' רועי בקר ר"מ אומר יכול לחזור בו וחכ"א אינו יכול לחזור בו ואמר

מסורת הש"ס

ו) [עי' תוס' לעיל ה. ד"ה דן], ב) [לקמן נ"ו: ע"ש היטב], ג) רש"י זה, ד) עיין בפני ב"ד כ"ל, ה) [לקמן כד.], ו) לקמן כד. ב"ב קכח., ז) [ע"ש היטב], ח) [מכלי כב], ט) [שייך לעיל בתחלה], י) ומביאו ג"כ כ"ל.

גליון הש"ס

גמ' ל"ג דקבלי' עלי' כבי תרי. לפ"ז מדקתני זה פוסל וזה פוסל היינו דין שהמובא קיבל עליו מד כבי תרי בין שהמובא קיבל עליו כך. פ"ה שהמובא דבין בתחל ובין בסמול מוכח דבין בתחל ובין בסמול פליגי לפ"ז מאי פרכינן מאי קמ"ל דמצי הדר ביה כיון דקבלי עליו כבי תרי לא מצי הדר ביה ומיהו לפ"ז אפשר דלא פליגי רק בתחל דבסמול שמוחל שם לו רק בתחל כתב"ל לרבות שם. לזה מיתרץ מתני' דהכא דקתני זה פוסל וזה פוסל דמוכח דבתחלתו פליגי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא ה"ק זה בורר כו' ואחד וזה בורר כו' ושניהן בוררין להן עוד אחד כו' ומתוך: (ב) רש"י ד"ה ורבנן כו' הגון. נ"ב ס"ל שאלו היו בעלי דיינין בוררין שמא לא יהא הגון ואע"פ שיהיו הסעיס יכולין לומר אין אנו רוצין עם זה לפי שמעיינין אותו אבל כשבורר לו זה אחד וזה אחד אם אחד מהן אומר איני רוצה עם זה אין נתוש על כך לילכת ליכופף לתכתי לא מיתקבעו דיינ: (ג) ד"ה דקבלו עליו כבי תרי: (ד) תוס' ד"ה כלי וכו' וזה שלו ושניהם השלישי יפה:

מוסף רש"י

נאמן עלי. להיות דיין, אבא. פסול מן התורה לדונני לא לזכות ולא לחיוב, דנפקא לן בפרקין (כז:) מלא יומתו אבות על בנים וגו' (לקמן כד.).

רבינו חננאל

דיני ממונות בשלשה זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד ושניהן בוררין להן עוד אחד אחד כו'. אסיקנ' מתוך שזה בורר דיין אחד וזה בורר לו דיין אחד ושניהם בוררין להם [עוד] אחד יצא הדין לאמיתו והני מילי בב"ד אחד אבל בשתי בתי דינין לזה לא מצי מעכב כו' אלעזר דאמר לא שנו אלא מלזה אבל אם אמר לזה לב"ד הגדול אזילנא כופין אותו ודן בעירו. א"ר יוחנן ובערכאות שבסוריא אין כופין וחכ"א שני הדיינין בוררין להן עוד אחד. אסיקנ' דעת הדיינין להתרצות מי ישב עמהן כולי עלמא לא פליגי דבעינן כדתניא נקיי הדעת שבירושלים לא היו חותמין בשטר עד שידעו מי חותם עמהן. ואין יושבין בדין עד שידעו מי ישב עמהן. ואין נכנסין בסעודה עד שידעו מי נכנס עמהן כי פליגי בדעת בעלי דינין [ר"מ סבר דעת בע"ד] בעינן ורבנן סברי לא בעינן דעת בעלי הדין: **זה** פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של זה ואקשינן כל כמיניה למפסל דייני ואוקמה ר' יוחנן למתניתין בערכאות שבסוריא אבל מומחין לא והא מדקתני סיפא וחכ"א אימתי יכול לפוסלן בזמן שמביא ראיה שהן קרובין או פסולין הם היו כשרין [או] מומחין אין יכול לפוסלן מכלל דר' מאיר אפילו במומחין פליגי ורקתני יכול לפוסלן ושנינן הכי קתני אם היו כשרין נעשו כמומחין ואין יכול לפוסלן. נמצאת חלוקתן בכשרין ולא במומחין

א א מיי' פ"ז מהל' סנהדרין הלכה ג' סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' ג סעיף ג:
ב ב טוש"ע שם סעיף ד:
ג ג מיי' פי"ב מהל' עדות הלכה ג סמג לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי' לד סעיף כד כה כו:
ד ד ה ו מיי' פ"ז מהל' סנהדרין הלכה ג סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' יג סעיף ג:
ה ז ח מיי' פ"ב מהל' סנהדרין הלכה יד ופכ"ב הלכה יו"ד סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' ז סעיף י וסי' לד סעיף ג טוש"ע ח"מ סי' קט סעיף כ:
ו ט מיי' פ"ג מהל' טוען ונטען הלכה ג' ופ"ה מהל' עדות הלכה ג סמג לאוין ריג טוש"ע ח"מ (סי' לב סעיף יג) וסי' כח סעיף ג בהגה):
ז י מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' פז סעיף ג: